

2013.GADA DARBĪBAS PĀRSKATS

Valsts augu aizsardzības dienests

2014.gada 27.februāris

AGROĶĪMIJAS JOMA

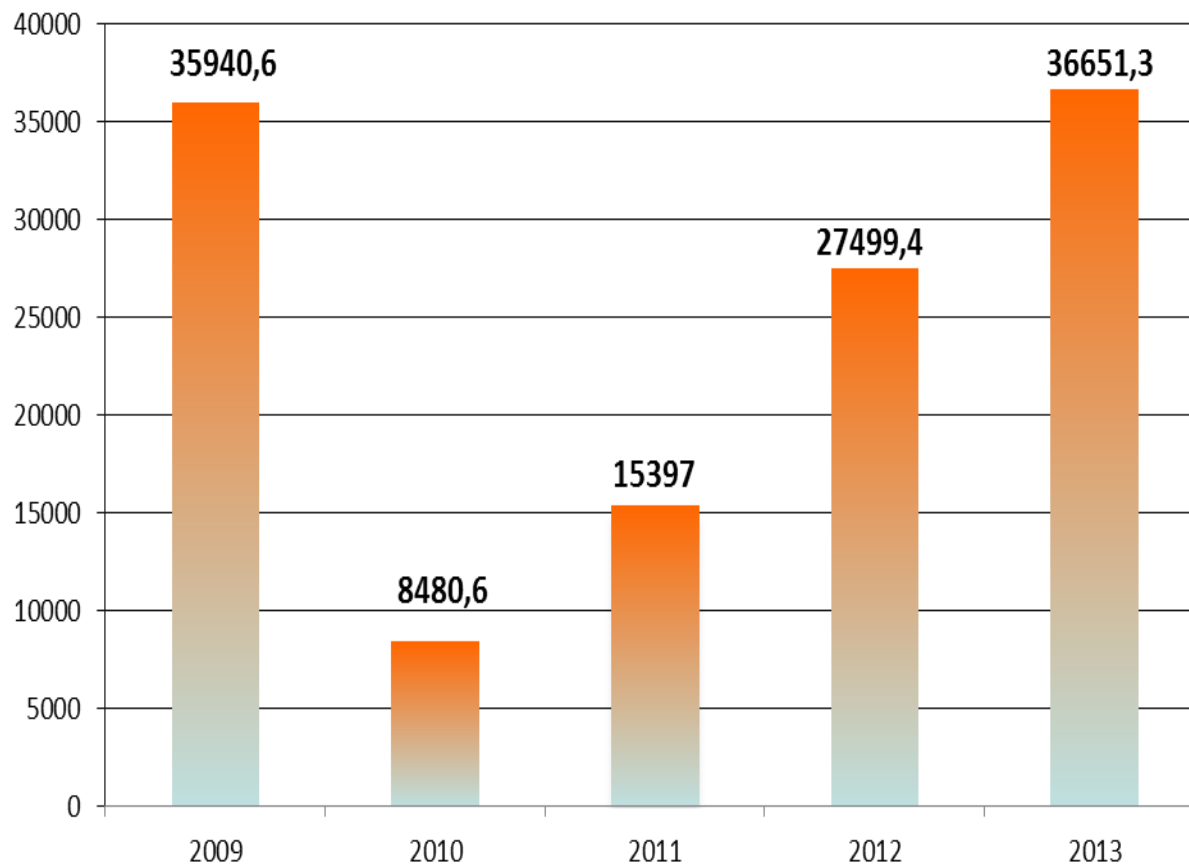
VAAD Agroķīmijas departamenta
direktore **Skaidrīte Rulle**

KOMPETENCE

- Augšņu agroķīmiskā izpēte
- Mēslošanas līdzekļu lietošanas uzraudzība
- Aprītē esošo mēslošanas līdzekļu (ML) uzraudzība:
 - ML, kas atbilst regulas nr.2003/2003 prasībām - **ML ar EK marķējumu**;
 - ML, kas atbilst Latvijas nacionālo normatīvo aktu prasībām – **reģistrēti ML vai ML ar atļaujām**;
 - ML, kas laisti brīvā apgrozībā kādā no ES valstīm vai Turcijā vai kuri atbilstoši normatīvajiem aktiem par ML ražoti kādā no Eiropas Ekonomikas zonas valstīm – **atzītie ML**

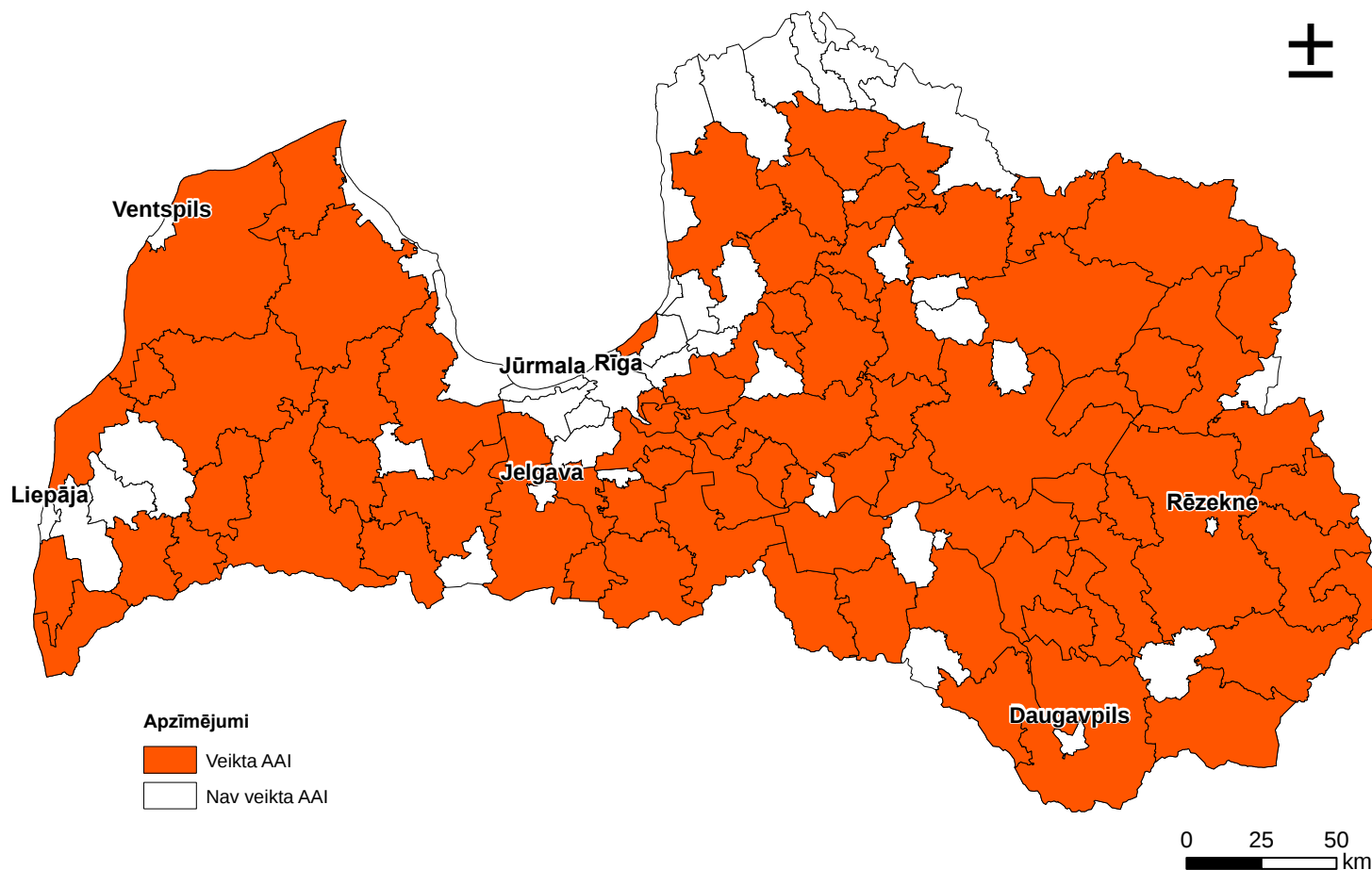

Augšņu agroķīmiskās izpētes apjomi, ha

AAI par tehniskās palīdzības līdzekļiem nekoptā LIZ

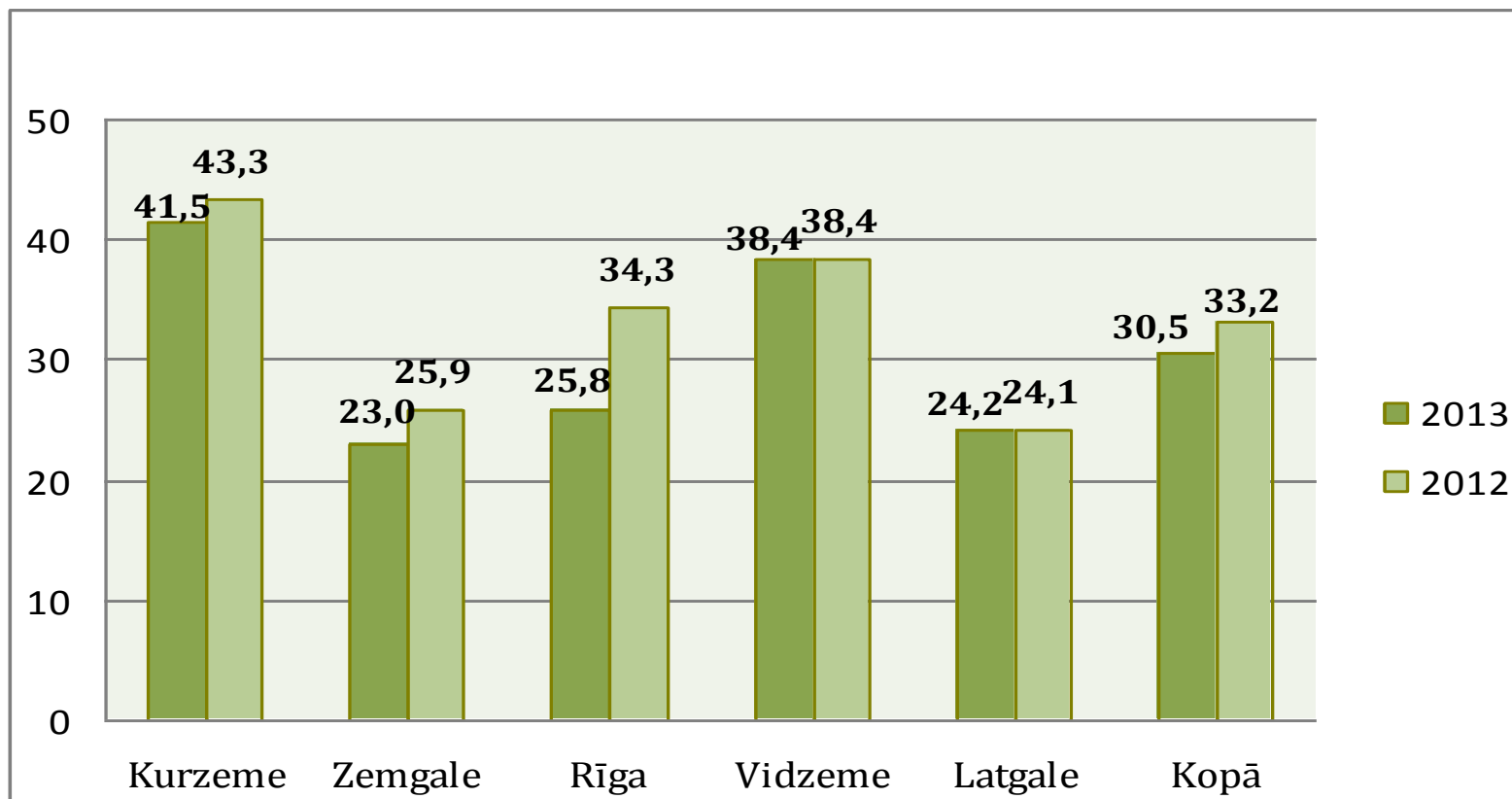
78 novados 5026,51 ha

Apstrādātās (2012) un neapstrādātās (2013) LIZ salīdzinājums

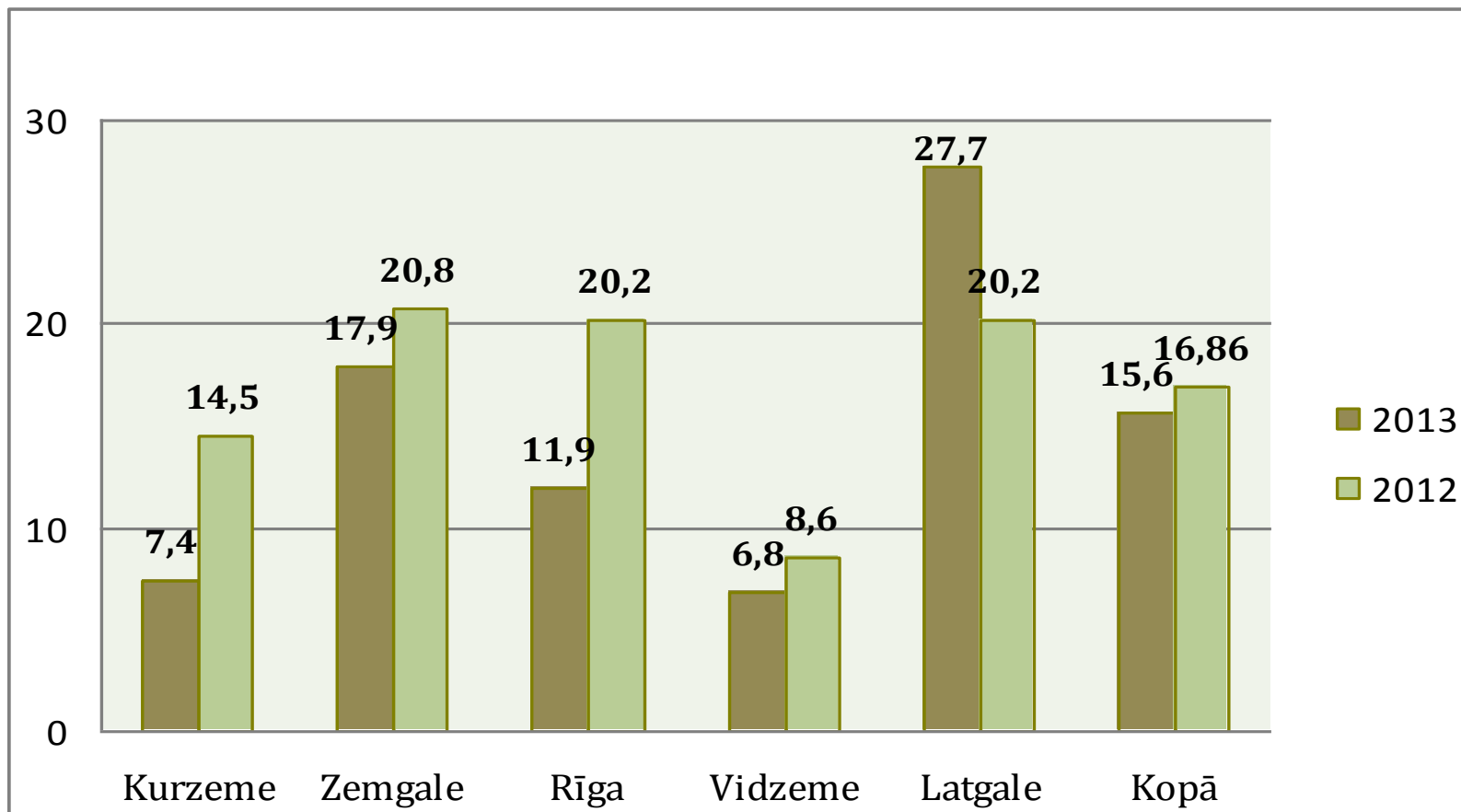
Pētītā LIZ, kam jāveic pamatkaļķošana, %

Apstrādātā LIZ ir vairāk platību, kam vajadzīga kaļķošana!!!

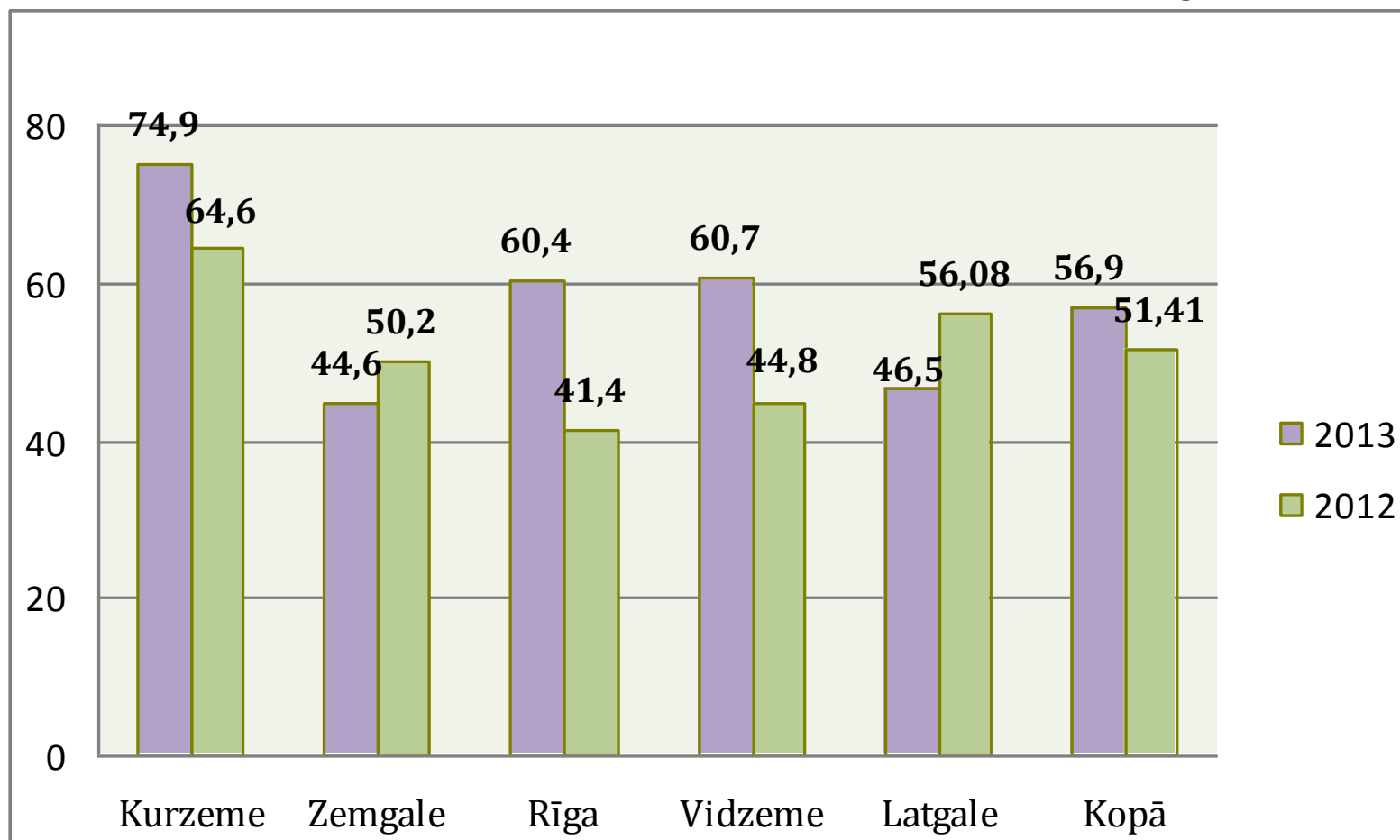
Apstrādātās (2012) un neapstrādātās (2013) LIZ salīdzinājums

Augsnes ar nepietiekamu organiskās vielas saturu, %
Neapstrādātā LIZ ir labāk nodrošināta ar OV!!!

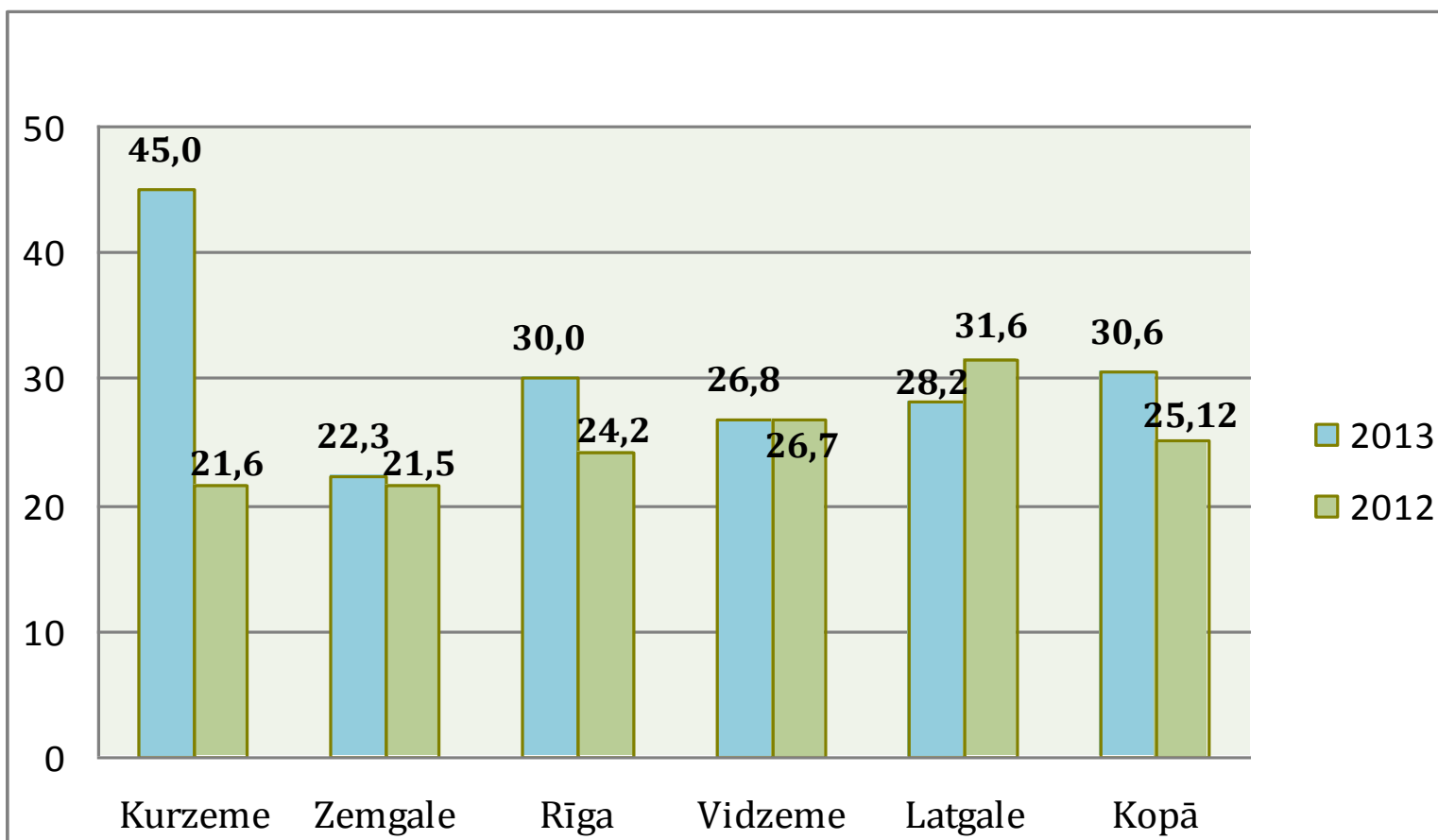
Apstrādātās (2012) un neapstrādātās (2013) LIZ salīdzinājums

Augsnes ar zemu un ļoti zemu fosfora saturu, %
Neapstrādāta LIZ ir sliktāk nodrošināta ar P_2O_5 !!!

Apstrādātās (2012) un neapstrādātās (2013) LIZ salīdzinājums

Augsnes ar zemu un ļoti zemu kālija saturu, %
Neapstrādāta LIZ ir sliktāk nodrošināta ar K_2O !!!

Aktualitātes 2014.gadā

Lauku atbalsta dienesta
E-Pieteikšanās sistēma

Sākums

Maksājumu saņēmēji

IK atzinums/darījums

- Ir iespēja pieteikt AAI elektroniski, izmantojot LAD EPSA sistēmu
- AAI rezultātu izmantošanas skaidrojums

Mēslošanas līdzekļu lietošana

LAD klienti īpaši jutīgajās teritorijās

Savstarpējās atbilstības (SA) pārvaldības prasību ievērošanas uzraudzība ĪJT – **113 pārbaudes**, konstatējot:

9 – būtiskus pārkāpumus (8%)

32 – maznozīmīgus pārkāpumus (28%)

Pēc iedzīvotāju sūdzībām visā Latvijas teritorijā

17 pārbaudes, konstatējot:

7 faktiskus pārkāpumus (41%)

Aktualitātes 2014.gadā

- Tiks uzsāktas ML lietošanas plānveida pārbaudes visā **Latvijas teritorijā** – 80 pārbaudes
- Ir iespēja ML plānu kopsavilkumus iesniegt elektroniski, izmantojot LAD EPSA sistēmu
- Ir izdoti „**Lauku kultūraugu mēslošanas normatīvi**” (A.Kārkliņš, A.Ruža), kuros iekļautās barības elementu vajadzības noteikšanas tabulas (2.1.-2.20) ļoti atvieglo ML plānu sastādīšanu

Mēslošanas līdzekļu uzraudzība

- ML reģistrācija un atļauju izsniegšana
Reģistrēti – 106 ML un izsniegtas 32 atļaujas
- ML ar marķējumu „EK mēslošanas līdzeklis”
iekļaušana uzskaitē - 295
- Atzīšana - ML, kas laisti brīvā apgrozībā kādā
no ES dalībvalstīm vai Turcijā - 16
- ML kvalitātes atbilstības pārbaude
Pārbaudīta 80 ML kvalitāte

ML kvalitātes atbilstības uzraudzība

ML veids	Paraugu skaits	Neatbilst prasībām, skaits (%)
Reģistrētie ML	39	7 (18%)
ML ar EK marķējumu	41	7 (17%)

Legālo narkotiku izplatības ierobežošana - Kaktusu mēsli ☺

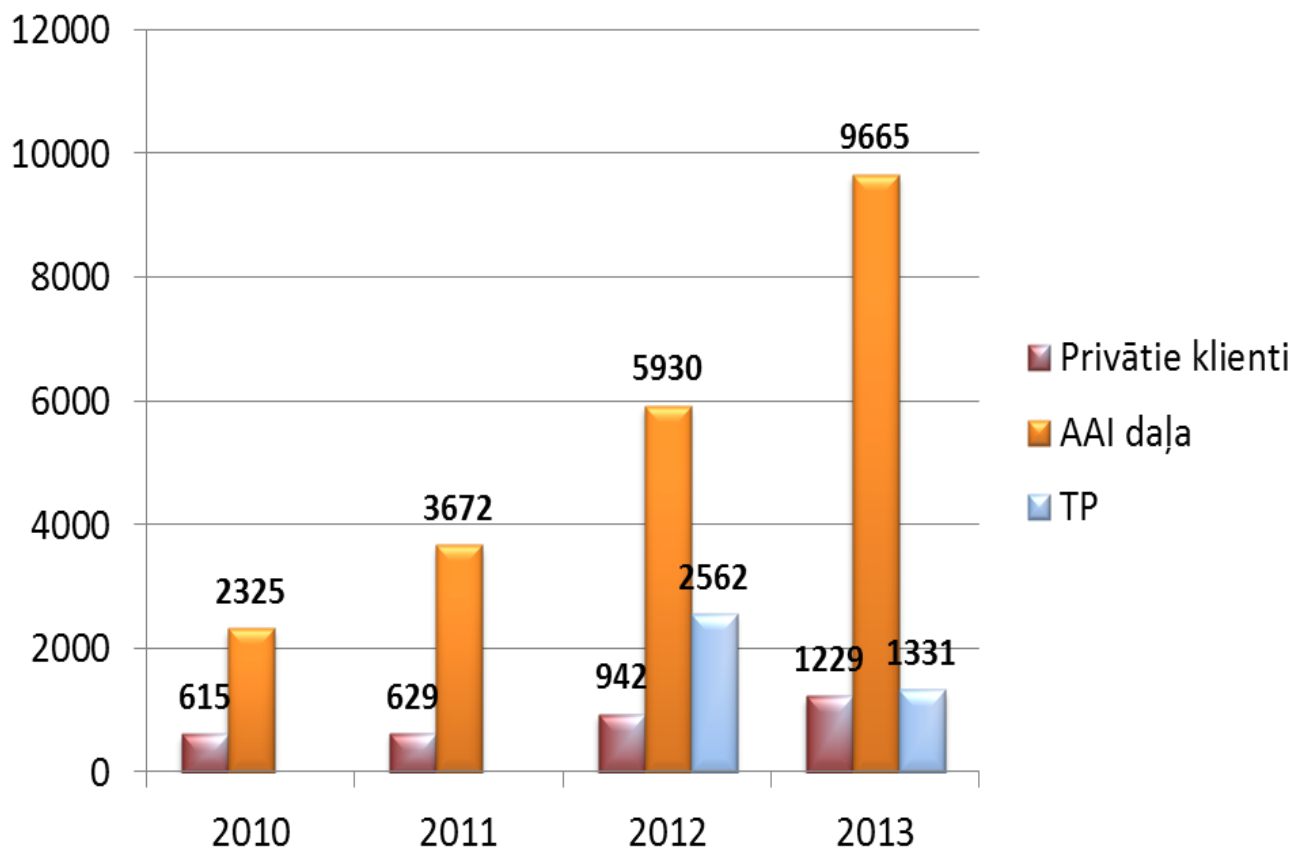
Aktualitātes 2014.gadā

- 2014.gada otrajā pusgadā būs jāuzsāk **substrātu reģistrācija**
- 2014.gads ir pēdējais gads, kad MBP, augu augšanas veicinātājus un netipiskus ML var reģistrēt bez izmēģinājumu datiem
- Personām, kas līdz šim ir reģistrējušas MBP, augu augšanas veicinātājus vai netipiskus ML, līdz 2015.gada 1.janvārim VAAD jāiesniedz izmēģinājumu rezultāti, kas apstiprina 10 % ražas pieaugumu

Agroķīmijas laboratorija

Akreditēta laboratorija, kas veic **augsnes** un **mēslošanas līdzekļu** fizikāli ķīmisko testēšanu atbilstoši LVS EN ISO/IEC 17025:2005 standarta prasībām

Aktualitātes 2014.gadā

- Nodrošināt pilnā apjomā augsnes agroķīmisko īpašību analīzes
- Pēc klientu iesniegumiem nodrošināt augsnēs minerālā slāpekļa testēšanu
- Saglabāt laboratorijas akreditāciju ML jomā ar akcentu uz kūtsmēsliem (MK 11.01.2011 noteikumu nr.33 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem” prasību izpildes nodrošināšanai)

SĒKLU KONTROLES JOMA

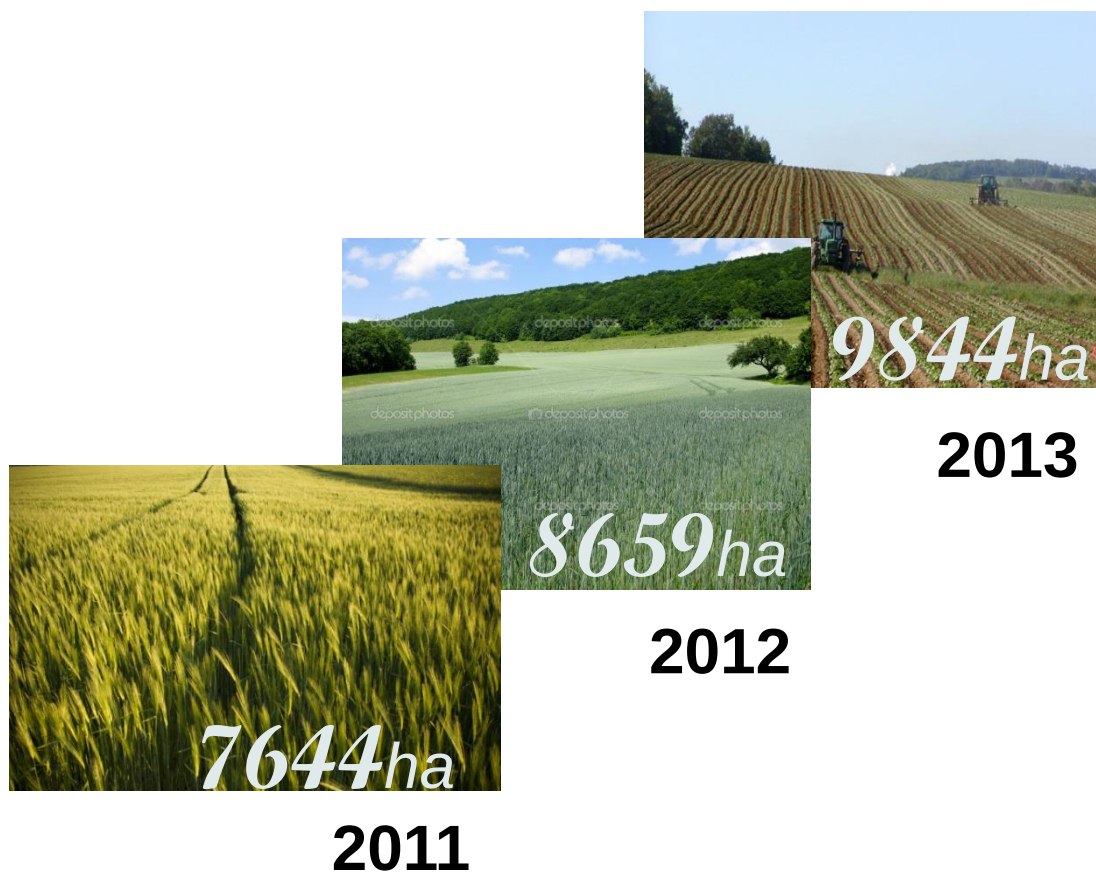
VAAD Sēklu kontroles departamenta
direktore **Velta Evelone**

KOMPETENCE

- Sēklu sertifikācijas process
- Šķirņu pārbaude un reģistrācija
- Pārējās funkcijas

Sējumu un stādījumu lauku apskates

Laboratorijās izanalizēto sēklu paraugu skaits

Izsniegti sēklu sertifikāti

907

2011

956

2012

1146

2013

Izanalizēto kartupeļu bumbuļu paraugu skaits / kartupeļu sertifikāti

2011

2012

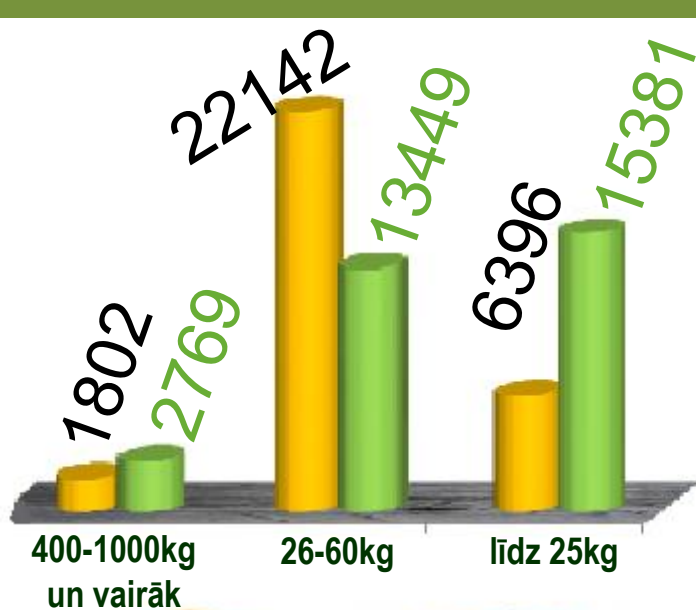

2013

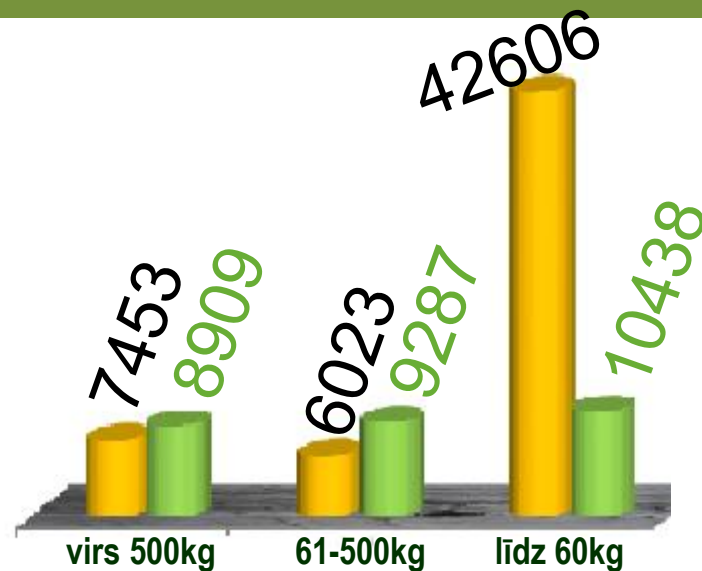
Lauka pēcpārbaudē pārbaudītās sēklu partijas

Sēklu partiju saiņojumu etiķetēšana

2008
2013

Šķirņu pārbaude un reģistrācija

Rādītāji	2012	2013
Licences līgumu par šķirņu pavairošanu reģistrācija	190	178
Latvijas augu šķirņu katalogā uzturēto šķirņu skaits	238	232
Jaunu augu šķirņu nosaukumu izvērtēšana	18	9
SĪN rezultātu sagatavošana izvērtēšana, šķirnes	51	53
Sagatavoti lēmumi par selekcionāra tiesību piešķiršanu/zaudēšanu	37	23

Rādītāji	2012	2013
Noņemti paraugi kaņepju THC satura noteikšanai	18	8
Izsniegtas atļaujas bioloģiskajiem sēklaufzētājiem	1099	768
Reģistrēti zālāju sēklu maisījumi	21	8
Izvērtētas šķirnes dārzeņu kolekcionāru reģistrēšanai		450
Sagatavoti lēmumi par selekcionāra tiesību piešķiršanu/zaudēšanu	37	23

AUGU AIZSARDZĪBAS JOMA

Augu aizsardzības departamenta
direktore **Dace Būmane**

2013.gadā turpinājās Direktīvas 2009/128/EK ieviešana nacionālajā likumdošanā

PIENĒMTI:

- Ministru kabineta 2013.gada 19.marta noteikumi Nr.147 «**Noteikumi par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību un apliecību izsniegšanas kārtību**»
- Ministru kabineta 2013.gada 12.aprīļa rīkojums Nr.146 (prot. Nr.18 34.§) «**Par Rīcības plānu augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgai izmantošanai 2013.-2015.gadam**»

2013.gadā turpinājās Direktīvas 2009/128/EK ieviešana nacionālajā likumdošanā

- Izsniegtas 6 atļaujas personām, kas apmāca augu aizsardzības (AA) jomā profesionālo augu aizsardzības līdzekļu (AAL) lietotājus, operatorus un konsultantus
- Izveidots reģistrs apmācīto personu reģistrēšanai
- Nodrošināta jauno apliecību izsniegšanas sistēma
- Organizēti semināri personām, kas apmāca AA jomā
- Gatavoti AA apmācāmo personu eksāmenu jautājumi
- Nodrošināta AA konsultantu apmācība

AAL REĢISTRS

AAL reģistrā (uz 01.01.2014.) ir 335 AAL

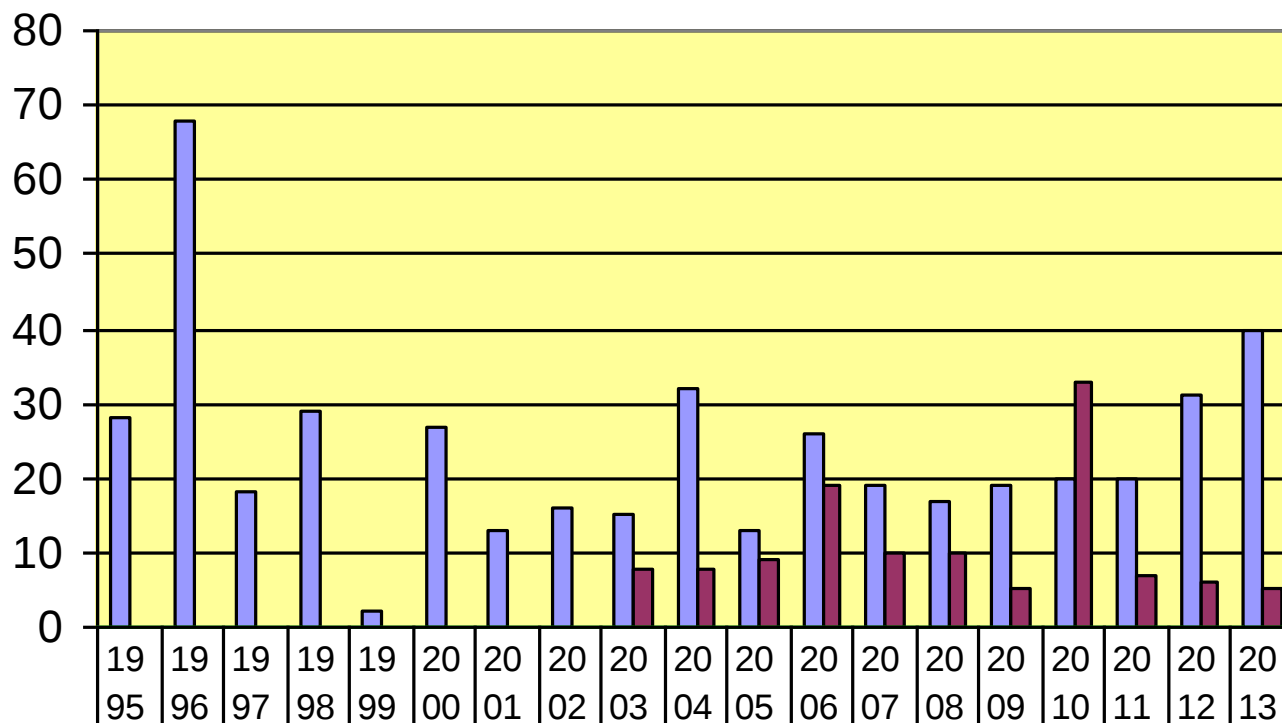
2013.gadā :

- Reģistrā iekļauti 40 jauni AAL
- 5 AAL anulēti
- Reģistrētu AAL atkārtota novērtēšana veikta 12 AAL
- Jau reģistrētiem AAL, paplašināta darbības joma, tajā paredzot mazos lietojumus
- Apstiprināti 104 AAL marķējumu teksti
- Pieņemts 91 lēmums par izmaiņu veikšanu reģistrētu AAL lietošanas nosacījumos un/vai dokumentācijā

Latvijā reģistrētie un anulētie AAL katru gadu no 1995. līdz 2013.gadam

AAL

■ Reģistrēti jauni AAL	28	68	18	29	2	27	13	16	15	32	13	26	19	17	19	20	20	31	40
■ Anulēti AAL	0	0	0	0	0	0	0	0	8	8	9	19	10	10	5	33	7	6	5

Izsniegtas atļaujas AAL lietošanai

- Turpināta sadarbība ar dārzeņu audzētājiem:
 - izsniegtas atļaujas 2 reģistrētu AAL lietojuma paplašināšanai;
 - izsniegta atļauja 1 neregistrēta AAL izplatīšanai un lietošanai;
- Latvijas Valsts mežiem: ir izsniegtas atļaujas neregistrētu AAL izplatīšanai (3 AAL);
- kokmateriālu eksportētājiem uz trešām valstīm izsniegta reģistrēta AAL atļauja (1 AAL),
- Izsniegtas 14 AAL demonstrācijas izmēģinājumu veikšanas atļaujas;
- Izsniegtas atļaujas 6 AAL paralēlai tirdzniecībai;
- Kopā izsniegtas 7 atļaujas neregistrētu AAL izplatīšanai un lietošanai.

Ziemeļu zonas aktivitātes

- Bijām Ziemeļu zonas rīcības komitejas vadošā valsts 2013.gadā
- Gatavojām dokumentus, darba kārtības, excel failus par AAL visām zonas valstīm pirms telekonferencēm
- Organizējām un vadījām 7 telekonferences
- Organizējām un vadījām Ziemeļu zonas klātienes sanāksmi Rīgā
- Piedalījāmies zonas ekspertu telekonferencēs (vide, toksikoloģija, ekotoksikoloģija)
 - Veicām citu zonas valstu sagatavoto AAL novērtējumu komentēšanu; sūtījām savus novērtējumus komentāriem, apkopojām komentārus un prasījām papildinformāciju AAL pieteicējiem u.c.
 - Prezentējām zonas viedokli EK interzonālajās telekonferencēs, vienā ES līmeņa konferencē Amsterdamā

Kaitīgo organismu monitorings

- Veikti 3604 novērojumi 36 dažādu kultūraugu sējumos un stādījumos
- Konstatētas 197 kaitīgo organismu sugas (ģintis), t.sk.:
 - 112 augu slimības
 - 85 kaitēkļi
- Mājaslapā ievietoti 23 informatīvi materiāli par novērojumu rezultātiem, 20 brīdinājumi un 1 prognoze par kaitīgo organismu attīstību
- Sniegtas 5 intervijas radio, 4 intervijas televīzijai, 21 reizi sagatavota un publicēta iknedēļas informācija Lauku Avīzei «Kaitnieku TOP 10»

Paraugu skaits augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu atlieku kontrolei

- Kopā no 7 izplatīšanas vietām noņemti 11 AAL darbīgo vielu paraugi
- No visiem noņemtajiem paraugiem 1 tika testēts atkārtoti
- Nevienā no gadījumiem netika pieņemts negatīvs lēmums

Pārbaudēs konstatēts

- **57** maznozīmīgi pārkāpumi:
 - AAL izplatīšanā – **10**;
 - AAL lietošanā – **47**.
- Ierosinātas 11 administratīvā pārkāpuma lietas:
 - AAL lietošanā – **5**;
 - AAL izplatīšanā – **6**.
- L/s produktu integrētās audzēšanas pārbaudes – **12** kultūraugu laukiem neatbilstoši lēmumi.
- Savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību pārbaudēs konstatēti pārkāpumi:
 - maznozīmīgi – **15**;
 - būtiski – **0** (*ieskaitot tīšus pārkāpumus, kas saistīti ar kaitējumu bitēm*).

AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudes

Kopā **1005** pārbaude:

- AAL lietošanas normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaudes – **515**
- AAL uzraudzības jomas Savstarpējās atbilstības pārvaldības prasību pārbaudes – **490**
- L/s produktu integrēto audzētāju pārbaudes – **282**

AAL izplatīšanas normatīvo aktu prasību pārbaudes

Kopā **279** pārbaudes:

- AAL licencētās izplatīšanas vietās – **187** pārbaudes
- AAL atbilstības vietas pārbaudes – **57** pārbaudes
- AAL marķējuma teksta pārbaudes – **35** pārbaudēs

Augu un augu produktu paraugu ņemšana AAL lietojuma pārbaudei

Noņemti **56** paraugi :

- paraugi saistībā ar bitenieku sūdzībām – **4**
- paraugi, kas ņemti, lai pārbaudītu glifosāta tipa AAL klātbūtni kultūraugos – **38**
- paraugi, kas ņemti uz aizdomu pamata par neatļautu AAL lietojumu – **14**

EEK audits

- 2012.gada 10.-14.septembrī dienestā notika Eiropas Komisijas Pārtikas un veterinārā biroja audits par AAL kontroles sistēmu.

Auditori apmeklēja vienu AAL mazumtirdzniecības vietu un vienu z/s Kurzemes reģionā un vienu AAL vairumtirgotāju un vienu z/s Zemgales reģionā un BIOR.

- Dienests piedalījās arī EK auditos LADā saistībā ar maksājumiem par SA un integrēto augu aizsardzību.

Statistikas datu vākšana

- Eiropas Parlamenta un Padomes regula Nr. 1185/2009 (2009.gada 25.novembris) attiecībā uz statistiku par pesticīdiem paredz, ka dalībvalstis vāc:
 - reizi gadā statistikas datus par pesticīdu laišanu tirgū;
 - reizi piecos gados statistikas datus par pesticīdu izmantošanu lauksaimniecībā
- Statistikas datus par AAL laišanu tirgū turpinām vākt, kā iepriekš
- 2012.gadā dienests kopā ar Centrālo statistikas pārvaldi vāca datus no 4000 saimniecībām par AAL lietošanu graudaugiem un rapsim 2012.gada ražai

2014.gadā

Turpināsim darbu pie Direktīvas 2009/128/EK, ar kuru nosaka kopienas sistēmu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai, ieviešanas:

- Integrētā augu aizsardzība (likumdošana, vadlīnijas, mācību/demonstrējumu saimniecības u.t.t.)
- Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu kontroles sistēmas ieviešana
- Jaunās apmācību sistēmas ieviešana
- Kaitīgo organismu monitoringa
- Augu aizsardzības līdzekļu reģistra uzturēšanas
- AAL drošas lietošanas un sabiedrības informēšanas pasākumiem
- U.c.

Augu karantīnas joma

VAAD Augu karantīnas departamenta
direktore Gunita Šķupele

IMPORTS - EKSPORTS

- Izsniegti fitosanitārie sertifikāti – **26 839**
- Fitosanitārie sertifikāti izsniegti **293** firmām
 - Eksportēts uz **111** valstīm

LABORATORIJĀ

Laboratorijā reģistrēti 4721 paraugi, kas testēti:

- uz **7** dažādām baktērijām
- uz **30** dažādiem vīrusiem, viroīdiem
- uz aptuveni **136** kaitēkļu sugām
- uz **3** nezāļu sugām
- uz **67** mikroskopisko sēņu sugām
- Molekulārbioloģijā - **15** organismiem
- **10** nematodēm

Monitorings - uzraudzība

Augu karantīna

MONITORINGS – UZRAUDZĪBA

- monitorings **40** organismu izplatības noteikšanai
- konstatēti 7 karantīnas organismi un augiem sevišķi bīstami organismi

Karantīnas organismi

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

- *Globodera rostochiensis*

Karantīnas organismi

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

- *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*

© Jana Milanova, NFL

Karantīnas organismi

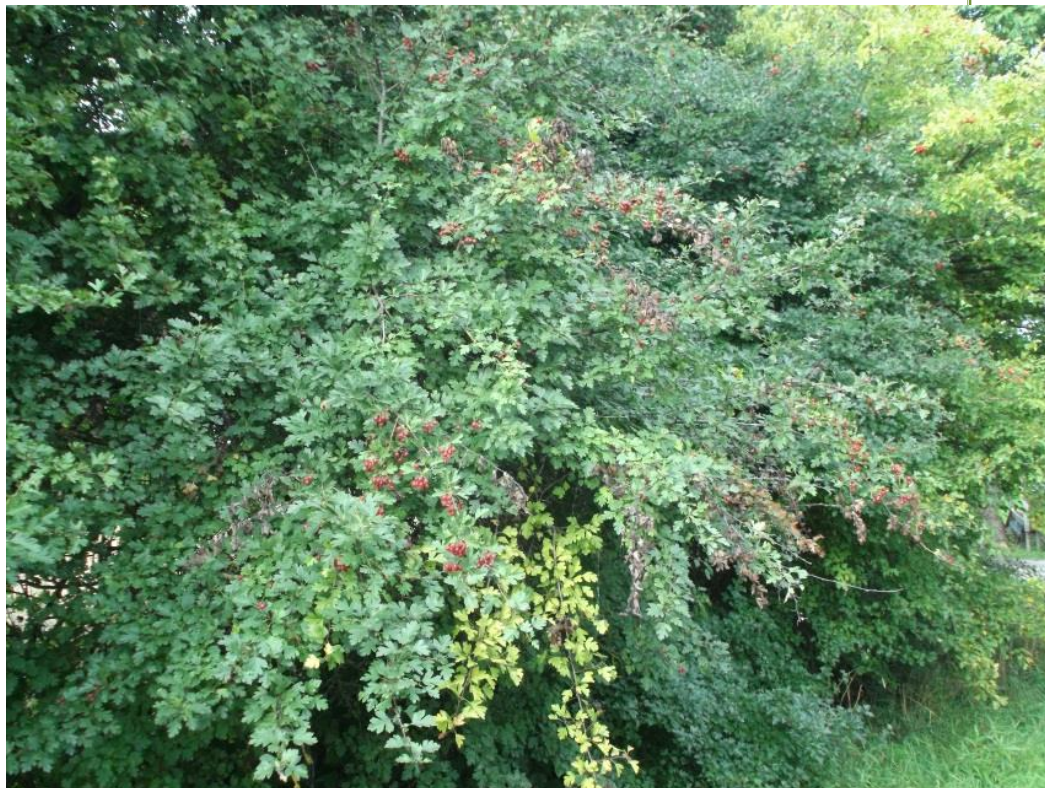
Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

- *Ditylenchus destructor*

Karantīnas organismi

- *Erwinia amylovora*

Karantīnas organismi

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

- *Mycosphaerella pini*

Karantīnas organismi

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

- *Pepino mosaic virus*

Karantīnas organismi

Atkārtoti konstatēti karantīnas organismi

- *Puccinia horiana*

Augu karantīnas joma

Stādāmā materiāla un sēklas kartupeļu eksports uz Krievijas Federāciju

- No audzētavām, kurām noteikts statuss - no Krievijas karantīnas organismiem brīvas audzēšanas vietas vai teritorijas

Paldies par uzmanību

Valsts augu aizsardzības dienests

www.vaad.gov.lv